

Sygn. akt III U 654/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 grudnia 2013r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Danuta Poniatowska
Protokolant:	sekr. sądowy Marta Majewska-Wronowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 grudnia 2013r. w Suwałkach

sprawy **E. P.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

w związku z odwołaniem E. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 22 sierpnia 2013 r. znak (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22.08.2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O., powołując się na przepisy ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013r. poz.1440) odmówił E. P. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, z uwagi na brak stwierdzonej niezdolności do pracy.

W odwołaniu E. P. domagała się zmiany decyzji i przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Zarzuciła organowi rentowemu pominięcie, iż ma orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podtrzymał podstawy skarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

E. P. (ur. (...)) w okresie od 21.09.2006r. do 30.04.2007r. była uprawniona do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Po tym okresie bezskutecznie kilkakrotnie ubiegała się o ponowne ustalenie prawa do tego świadczenia.

W dniu 30.08.2011r. odwołująca złożyła wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Decyzją z dnia 17.11.2011r. organ rentowy odmówił jej tego prawa, z uwagi na brak niezdolności do pracy. Wyrokiem z dnia 20.06.2012r. sygn. III U 13/12 Sąd Okręgowy w Suwałkach oddalił odwołanie wnioskodawczyni, a wyrokiem z dnia 12.02.2013r. Sąd Apelacyjny w Białymstoku oddalił jej apelację.

W dniu 15.04.2013r. odwołująca ponownie wystąpiła z wnioskiem o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Jej ogólny staż ubezpieczeniowy wyniósł 27 lat 7 miesięcy i 17 dni.

Lekarz orzecznik stwierdził, iż odwołująca jest częściowo niezdolna do pracy do 31.12.2013r., natomiast niezdolność ta powstała w dniu 15.04.2013r. Główny lekarz rzecznik zgłosił zarzut wadliwości orzeczenia lekarza orzecznika, natomiast odwołująca złożyła sprzeciw. Ostatecznie komisja lekarska nie stwierdziła u odwołującej niezdolności do pracy.

Na podstawie orzeczenia (...) Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w E. z dnia 05.10.2010r. zaliczono odwołującą do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności do dnia 30.09.2012r., ze wskazaniem, iż nie udało się ustalić daty powstania niepełnosprawności, a stwierdzona istnieje od 01.10.2010r. (k. 73 akt III U 13/12). Orzeczeniem z dnia 02.10.2012r. zaliczono odwołującą do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na stałe (k. 12 akt ZUS z dokumentacją medyczną).

Sąd poczynił ustalenia, co do aktualnego stanu zdrowia wnioskodawczynie, dopuszczając na tę okoliczność dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych odpowiednich specjalności, mając na uwadze rodzaj schorzeń rozpoznanych u odwołującej. Biegli lekarze sądowi zostali zobowiązani do wypowiedzenia się czy wnioskodawczynie jest częściowo niezdolna do pracy, jeżeli tak, czy jest to niezdolność stała czy okresowa. Przy sporządzaniu opinii biegli uwzględnili zgromadzoną w sprawie dokumentację medyczną oraz przeprowadzili badanie odwołującej.

Biegli lekarze sądowi z zakresu neurologii, chorób wewnętrznych, psychiatrii i ortopedii rozpoznali u niej schorzenia neurologiczne z przewlekłym zespołem bólowym, zawroty głowy pochodzenia naczyniowego, schorzenia gastrologiczne, psychiatryczne i okulistyczne. Zaopiniowali, iż schorzenia te i stopień ich klinicznego nasilenia nie powodują niezdolności do pracy. Pod względem neurologicznym biegli nie stwierdzili odchyżeń od normy na poziomie powodującą niezdolność do pracy. Nie stwierdzili uszkodzenia OUN. Pod względem gastrologicznym i psychiatrycznym również nie wskazali na wystąpienie przeciwwskazań do pracy.

Sąd zważył, co następuje:

Jak stanowi art. 57 ust.1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013r. poz.1440) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki: 1) jest niezdolny do pracy; 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy; 3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-4, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Zgodnie z art. 58 ust. 1 pkt 5 i ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego (art. 57 ust. 1 pkt 2), uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej 5 lat. Okres ten powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy.

Kwestię niezdolności do pracy reguluje art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którym niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu (ust.1). Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy (ust. 2) zaś częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (ust. 3).

Jak stanowi art. 13 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowań, co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się: stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezabędnej sprawności w drodze leczenia

i rehabilitacji, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Kwestię niezdolności do pracy Sąd rozważył bazując przede wszystkim na opinii biegłych lekarzy sądowych z zakresu schorzeń, na które cierpi wnioskodawczyni. Biegli nie stwierdzili, aby jej obecny stan zdrowia czynił ją niezdolną do pracy. Opinia była jednoznaczna w zakresie rozpoznanych schorzeń oraz braku istnienia niezdolności do pracy. Konkluzje opinii są stanowcze i jednoznaczne. Sąd uznał ją za wiarygodny dowód w sprawie i uwzględnił w całości zawarte w niej wnioski.

Na temat pojęcia niezdolności do pracy, stanowiącej przesłankę nabycia uprawnień rentowych Sąd Najwyższy wypowiadał się wielokrotnie, generalnie uznając, iż istnienie schorzeń powodujących konieczność pozostawania w stałym leczeniu nie stanowi samodzielnej przyczyny uznania częściowej lub całkowitej niezdolności do pracy, chociaż w pewnych okresach wymaga czasowych zwolnień lekarskich (por. przykładowo wyrok z dnia 24.08.2010r., I UK 64/10 - LEX nr 653663, czy wyrok z dnia 6.01.2009r., II UK 125/08 – LEX 737388). Przy ocenie niezdolności do pracy o tej niezdolności nie przesądza wyłącznie ocena medyczna stwierdzająca występowanie określonych jednostek chorobowych i ich wpływ na funkcjonowanie organizmu człowieka, tylko decydujące znaczenie ma ocena prawna dokonana w oparciu o okoliczności natury medycznej i okoliczności innej natury, w tym zwłaszcza poziom kwalifikacji ubezpieczonego, możliwości zarobkowania w zakresie tych kwalifikacji, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne. Subiektywne odczucia odwołującej nie mogą zatem stanowić podstawy do uznania jej za niezdolną do pracy. Podkreślenia wymaga, iż odwołująca nie została uznana przez biegłych sądowych za niezdolną do pracy.

Nie można również pomijać ustaleń poczynionych przez Sąd Okręgowy w Suwałkach w sprawie III U 13/12, w której przesądzono, iż odwołująca nie była niezdolna do pracy przed datą złożenia wniosku w sprawie niniejszej. Ustalenia o istnieniu niezdolności do pracy nie mogą zatem ponownie obejmować okresu, który został już prawomocnie oceniony. Samo niezadowolenie strony z treści opinii biegłych, nie powoduje konieczności powoływania kolejnego biegłego czy kolejnych biegłych.

Sąd oddalił wniosek o uzupełnienie opinii, uznając ją za kompletną. Za niezasadny uznano również wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego okulisty, gdyż wcześniej okresowa częściowa niezdolność do pracy była orzeczona w związku z zaburzeniami neurologicznymi, również odwołująca niezdolność łączy z wystąpieniem schorzeń o tym właśnie podłożu. Wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu okulistyki spowoduje jedynie nieuzasadnione przedłużenie postępowania i dlatego należało go oddalić. Odmienne stanowisko oznaczałoby, iż należy przeprowadzić dowód z wszelkich możliwych biegłych, aby upewnić się, czy niektórzy z nich nie byłiby zdania takiego samego jak odwołująca. Nadto wskazać należy, że Sąd nie może zająć stanowiska odmiennego co do stanu zdrowia wnioskodawczyni, na podstawie własnej oceny stanu faktycznego, innej niż wyrażone w opinii biegłych.

Odwołująca posiadała orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności, co Sąd miał na uwadze rozpoznając sprawę niniejszą (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11.02.2005r. sygn. I UK 177.04 LEX 155201). Odnośnie relacji między orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności a wymaganiami istnienia niezdolności do pracy, wypowiedział się wielokrotnie Sąd Najwyższy m.in. w uzasadnieniu wyroku z dnia 11.03.2008r. sygn. I UK 286/07 (LEX 508351), czy wyroku z dnia 04.02.2010r. sygn. III UK 60/09 (LEX 585847) wskazując, że niepełnosprawność nie jest tożsama z całkowitą niezdolnością do pracy. Zgodnie z definicją zawartą w słowniku zamieszczonym w art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 27.08.1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Niepełnosprawność oznacza zatem inną sytuację socjalną określonej osoby. W związku z niepełnosprawnością przysługują też inne świadczenia. Najogólniej rzecz ujmując mają one na celu umożliwienie dalszej pracy osobie niepełnosprawnej oraz zapobieżenie jej społecznej alienacji. Stąd też w przypadku orzekania o

niepełnosprawności obok oceny stanu zdolności do pracy uwzględnia się zdolność osoby do pełnienia ról społecznych, co nie odgrywa roli przy orzekaniu o niezdolności do pracy na gruncie ustawy emerytalnej.

Na mocy art. 5 pkt 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych orzeczenie lekarza orzecznika ZUS o całkowitej niezdolności do pracy ustalonej na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalonej na podstawie art. 13 ust. 5 tej ustawy, jest traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy emerytalnej jest traktowane na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (pkt 2), a orzeczenie o częściowej niezdolności do pracy - na równi z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności (pkt 3). Obowiązujące przepisy nie przewidują natomiast analogicznej relacji w odwrotną stronę, tzn. że orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności ma być traktowane na równi z orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS o całkowitej niezdolności do pracy, ustalonej na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, podobnie orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Wiąże się to z różnymi w pewnym stopniu przesłankami orzeczenia o całkowitej niezdolności do pracy w rozumieniu przepisów rentowych i orzeczenia o niepełnosprawności w rozumieniu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, trybem orzekania w tych sprawach oraz różnicami w zakresie celów, którym orzeczenia te mają służyć. Tak więc, mimo podobieństwa definicji, stwierdzenie stopnia niepełnosprawności nie jest tożsame ze stwierdzeniem niezdolności do pracy (por. również uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 09.03.2012r. sygn. I UK 370/11, LEX 1215126; wyroku SN z dnia 04.03.2008r. sygn. II UK 130/07, LEX 459312). Odwołująca, ze względów dotyczących rehabilitacji, uzyskała orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i nie staje się tylko z mocy tego orzeczenia osobą całkowicie niezdolną do pracy, z pominięciem warunków niezdolności do pracy określonych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS. Fakt istnienia umiarkowanej niezdolności do pracy był znany już w trakcie postępowania w sprawie III U 13/12, nie miał jednak wpływu na zmianę decyzji organu rentowego.

W związku z powyższym, na podstawie art. 477¹⁴ §1 kpc orzeczono, jak w sentencji.

mt